

संयुक्त वन समितीमार्फत केली जाणारी कामे सुव्यवस्थित पार पाडण्यासाठी तसेच समितीस वितरित होणाऱ्या निधीवर सनियंत्रणासाठी उपाययोजना करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक : एफडीएम-२०२३/प्र.क्र. ६५/फ-२
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२,
दिनांक :- ०३ जानेवारी, २०२५

वाचा :- १) महसूल व वन विभाग, शासन निर्णय क्र. एफडीएम २०११/प्र.क्र.१००/फ-२,
दिनांक ५ ऑक्टोबर, २०११.

२) प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
यांचे पत्र क्र.कक्ष-१/सी/मरावविय/प्र.क्र.३१/२३-२४/६५, दि.३०.०५.२०२३.

प्रस्तावना :-

उपरोक्त संदर्भाधीन क्रमांक १ शासन निर्णय, दिनांक ५ ऑक्टोबर, २०११ अन्वये संयुक्त वनव्यवस्थापन समित्यांचे बळकटीकरण व सदर समित्यांना ग्रामसभेला जोडणे तसेच वनक्षेत्रात असलेल्या गड किल्ल्यांचे जतन करणे बाबत शासन निर्णय निर्गमित करण्यात आला होता. त्यामध्ये संयुक्त वन व्यवस्थापन समित्यांचे गठण, त्यांच्या जबाबदाऱ्या, समितीला देय होणारे फायदे याबाबत उहापोह करणेत आलेला आहे. याशिवाय संयुक्त वन व्यवस्थापन समितीच्या कार्यक्षेत्रामध्ये निसर्ग पर्यटन विकसित करून, पर्यटनापासून प्रवेश शुल्क आकारणीमधून संयुक्त वन व्यवस्थापन समितीस उत्पन्न निर्माण करण्याची तरतूद सदर शासन निर्णयामध्ये करण्यात आली होती. या तरतुदीस अनुसरून अनेक संयुक्त वन व्यवस्थापन समित्यांनी त्यांचे कार्यक्षेत्रातील निसर्ग पर्यटन स्थळे विकसित करून उत्पन्नाचे स्रोत निर्माण केले आहेत. शासन निर्णय, दिनांक ५ ऑक्टोबर, २०११ च्या तरतुदी राबविताना, क्षेत्रीय पातळीवर निर्माण होणाऱ्या अडचणी शासनास निदर्शनास आल्यामुळे, संयुक्त वन समितीमार्फत केली जाणारी कामे सुव्यवस्थित पार पाडण्यासाठी तसेच समितीस वितरित होणाऱ्या निधीवर सनियंत्रणासाठी उपाययोजना करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

संयुक्त वन समितीमार्फत केली जाणारी कामे सुव्यवस्थित पार पाडण्यासाठी तसेच समितीस वितरित होणाऱ्या निधीवर सनियंत्रणासाठी शासन खालीलप्रमाणे उपाययोजना करीत आहे :-

(१) संयुक्त वन व्यवस्थापन समित्यांकडून केली जाणारी कामे यांच्यावर सनियंत्रणासाठी तसेच समितीमार्फत होणारी कामे सुव्यवस्थित पार पाडण्यासाठी खालील योजनांचा निधी संयुक्त वन

व्यवस्थापन समितीच्या खात्यात जमा करण्यात यावा :-

अ.क्र.	योजनेचे नाव	केंद्र/ राज्य योजना
१)	ग्राम परिस्थितीकी विकास व आदिवासी विकास कार्यक्रम (२४०६-१५२९)	राज्य योजना
२)	डॉ. श्यामाप्रसाद मुखर्जी जन-वन-विकास योजना (२४०६-८७११)	राज्य योजना
३)	संयुक्त वन व्यवस्थापन समिती (जिल्हानिहाय संगणक सांकेतांक नुसार)	जिल्हास्तरीय योजना
४)	संरक्षित वनाचे लगत क्षेत्रातील गावात अनुसुचित जातीच्या लाभार्थ्यांना कूकिंग गॅस व बायोगॅस, दुभत्या जनावरांसाठी अनुदान व वृक्ष लागवडीचे संरक्षण करणे (२४०६ A८०९)	सामाजिक न्याय विभाग
५)	संरक्षित वनाचे लगत क्षेत्रातील गावात अनुसुचित जमातीच्या लाभार्थ्यांना कूकिंग गॅस व बायोगॅस, दुभत्या जनावरांसाठी अनुदान वृक्ष लागवडीचे संरक्षण करणे (जिल्हानिहाय संगणक सांकेतांकानुसार)	जिल्हास्तरीय योजना

(२) उपरोक्त नमूद योजनांव्यतिरिक्त इतर कोणत्याही जिल्हास्तरीय, आदिवासी उपयोजना / राज्यस्तरीय विशेष घटक योजना, राज्य योजना, केंद्र पुरस्कृत योजना या योजनांचा निधी संयुक्त वन व्यवस्थापन समितीच्या खात्यात जमा करण्यात येवू नये.

(३) उपरोक्त नमूद योजनांच्या शासन निर्णयातील मूळ तरतुदीनुसार निधी वितरणाबाबत कालमर्यादेचे पालन करावे.

(४) वर नमूद अनुज्ञेय योजनांव्यतिरिक्त इतर कोणत्याही योजनांचा निधी संयुक्त वन व्यवस्थापन समित्यांच्या खात्यात वर्ग केल्यास तसे करणा-या संबंधित अधिकाऱ्यांविरुद्ध शिस्तभंगविषयक कारवाई करण्यात येईल.

०२. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२५०९०३१६००२८३११९ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशानुसार व नांवाने,

(शिल्पा पटवर्धन)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रति :-

१) प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वनबल प्रमुख), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर.

- २) सर्व प्रधान मुख्य वनसंरक्षक.
- ३) अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास) महाराष्ट्र राज्य, नागपूर.
- ४) सर्व अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक.
- ५) सर्व मुख्य वनसंरक्षक.
- ६) सर्व उपवनसंरक्षक / विभागीय वन अधिकारी.
- ७) महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता/ लेखा परीक्षा), १/२ महाराष्ट्र राज्य, मुंबई/नागपूर.
- ८) सह सचिव / उप सचिव, वित्त विभाग (अर्थ-३) / (व्यय-१०), मंत्रालय, मुंबई-३२.
- ९) उप सचिव, नियोजन विभाग (१४७५), मंत्रालय, मुंबई-३२.
- १०) ब-१ कार्यासन, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.
- ११) निवडनस्ती, फ-२ कार्यासन, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.